

A Kúria a dr.Köstner István ügyvéd és a dr.Szabó Károly ügyvéd által képviselt felperesnek a dr.Garamvölgyi Róbert Kálmán ügyvéd és a dr.Kohlrusz Milán ügyvéd, valamint a dr.Kovács Zsuzsanna ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Csongrád Megyei Bíróságnál 6.G.40.131/2011. szám alatt folyamatban volt és másodfokon a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.407/2011/15. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen az alperes részéről 20. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. évi február hó 1. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 6.000.000 (Hatmillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s

A felperes halászati tevékenységet folytat a V., külterület 6. szám alatti ingatlanon, ahol intenzív recirkulációs halnevelő rendszert üzemeltet, lénai tokhalakat nevel kaviár előállítására céljából. A halakat medencében neveli, ahová a vizet biológiai tisztítást követően oxigénnel dúsítva folytatja be. Ez a halfajta rendkívül oxigénigényes, az oxigén előállítása és a víztisztítás is villamosenergiát igényel. A halak életben tartása csökkent oxigénellátás mellett is még órákon át lehetséges, de az idő múlásával a vízben növekvő nitrit mennyiségére figyelemmel megindul a halak pusztulása. A felperes erre a halnevelő telephelyre 2004. október 25-én általános közüzemi szerződést kötött az alperessel villamosenergia szolgáltatására, illetőleg vételezésére. A felperes telepén 2006. június 29-én 15 óra 45 perc - 16 óra között megszűnt az áramellátás. A felperes képviselői 16 órától 22 óráig tizenhat alkalommal jelzetten próbálták ezt bejelenteni az alpereshez, de csak este 22 óra körül jártak sikerrel. Ezt követően az alperes ügyeletes gépkocsija 30-40 percen belül kiérkezett és a transzformátor állomás hibáját néhány percen belül elhárította. Az áramellátás hiánya miatt 11.000 darab két és fél hónapos előnevelt hal, 6.780 darab hét hónapos hal, 2.830 darab tizennyolc hónapos hal, valamint 3.820 darab harminc hónapos hal elpusztult. Az elpusztult halak értékével, valamint az elhullott halállomány megsemmisítési helyre szállításával és az ottani kezelésével kapcsolatban a felperesnek összesen 63.007.106 forint kára merült

fel.

A felperes a 2007. évben indított keresetében szerződésszegéssel okozott kártérítés címén 63.007.106 forint és kamatai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Az elsőfokon eljáró Csongrád Megyei Bíróság a 2.G.40.102/2007/24. számú ítéletével kötelezte az alperest 63.007.106 forint és 2006. június 30-ától járó késedelmi kamata megfizetésére. Megállapította, hogy az alperes szerződésszegése folytán a felperes halállománya elpusztult. A felperest terhelő kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettség megsértésének megállapítását nem látta bizonyítottnak, így az alperest kötelezte a felperes teljes kárának megtérítésére. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a Gf.III.30.508/2008/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az alperest terhelő kártérítés összegét 31.503.553 forintra leszállította. Megítélése szerint a felperes a kárenyhítési kötelezettségének eleget tett, de a kármegelőzési kötelezettsége körében nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította, ezért a kötelezettségszegés súlyára is tekintettel mentesítette az alperest a bekövetkezett kár és igazolt költség 50%-ának a megtérítése alól.

A mindkét fél által benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a Pfv.III.20.839/2009/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a Csongrád Megyei Bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolásának lényege szerint 2006. június 29-én a délutáni óráktól a felperes telepén az áramszolgáltatás hosszú órákra kimaradt, tehát az alperes a Ptk. 387. §-ában szabályozott közüzemi szerződésben vállalt kötelezettségét nem teljesítette. Ez a szerződésszegő magatartása okozta a felperes kárát, tehát a felperes a kártérítés feltételeit bizonyította. Az alperest terhelte a kártérítési felelősség alóli kimentés annak bizonyításával, hogy az üzemzavar elhárítása érdekében az elvárható magatartást tanúsította, vagyis a hibabejelentést fogadta és a hibát gyorsan kijavította. A hiba bejelentésének fogadására alkalmas rendszer működött, csak az alperes hibájából nem megfelelően, így a működtetése nem felelt meg az elvárt követelményeknek. Az alperes az elektromos rendszer meghibásodásáról 22 óráig a saját felróható magatartása miatt nem szerzett tudomást, így a javítási kötelezettségét sem tudta teljesíteni, holott a szerződésben gyors hibaelhárítást vállalt. A kártérítési felelősség alól nem mentette ki magát. A felperes azonban a kárenyhítési és a kármegelőzési kötelezettségének eleget tett, ezért a kármegosztásnak nincs alapja. Az alperes köteles a felperes teljes kárának a megtérítésére.

Az alperesnek a jogerős ítélet ellen első alkalommal benyújtott perújítási kérelmét a bíróság jogerős végzésével érdemi tárgyalásra alkalmatlannak tartotta és azt elutasította, az újabb, a Csongrád Megyei Bírósághoz 2011. június 14-én benyújtott és ott 6.G.40.169/2011. szám alatt lajstromozott perújítási kérelemről döntés még nem született.

A felperes a 2009. december 23-án indított, majd módosított keresetében elmaradt haszonból eredő kártérítés címén 1.217.779.779 forint és 2010. július 1-jétől járó kamata megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy a korábbi jogerős ítélet alapján megtérült kárán túl elmaradt haszonból eredően is kár érte, mert a 2006-2011. évek közötti időszakban elesett a kaviár értékesítéséből várható árbevételről, így a költségekkel csökkentett tényleges hasznának a megtérítésére is igényt tart.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a korábbi perben a bíróság a felperes teljes kárigényét elbírálta, a megítélt összeget kifizette, újabb kártérítési pert a felperes nem indíthat. Érdemi ellenkérelmében pedig arra hivatkozott, hogy a felperes az elmaradt haszonból eredő kárát nem bizonyította. Az általa kötött megállapodások nem valós gazdasági célt tükröznek, az üzleti terv csupán egy matematikai műveleten alapuló táblázat. A bíróság által kirendelt dr.G.P. szakértő csak halászati szakmérnök, ezért olyan közgazdasági ismeretekkel rendelkező szakértőt kellett volna kirendelni, aki a pénzpiaci forgalmat és az értékváltozásokat ismeri. Arra is hivatkozott, hogy a felperes a kiesett halállományt nem pótolta, így a kárenyhítési kötelezettségének sem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság a per megszüntetésére nem látott alapot. A keresetet érdemben, és abban a körben vizsgálta, hogy a felperes által elmaradt haszonként érvényesített összeg csupán a tervezett nyereség volt-e, vagy a káresemény hiányában bizonyosan bekövetkező tényleges hasznának a kiesése. A korábbi perben is eljárta dr.G.P. szakértő véleménye alapján megállapította, hogy a felperesnek a 2006-2011. évekre is reális esélye volt arra, hogy ha a káresemény nem következik be, a szakvéleményben kimunkált bevételhez jusson. A felperesnél a 2006-2010. évek közötti időszakban és láthatóan 2011-ben is a tevékenység folytatásához szükséges feltételek, reális piaci esélyek megvoltak, és meg is lesznek. A szakértő a bizonyított adatokon alapuló tényleges haszonkiesést munkálta ki, tehát azt az összeget, amelyhez a felperes a károkozás hiányában bizonyítottan hozzájutott volna. Alaptalannak tartotta az alperesnek a kárenyhítési kötelezettség elmulasztására történt hivatkozását és kifejtette, hogy ilyen kötelezettség a felperest nem terhelte, de a 2006. június 29-én elhullott halak pótlására csak az előnevelt korosztálynál volt lehetőség, amelyet a felperes meg is tett. Ezzel összefüggésben kárigényt nem is érvényesített. A többi korosztály esetében pótlásra gyakorlatilag nem volt lehetőség. A 2008-2011. évekre eső, és meg nem térült kár, mint elmaradt haszon összegét a fel nem merült költségek levonásával 1.217.779.779 forintban állapította meg és megfizetésére kötelezte az alperest 2010. július 1-jétől járó kamatával és 15.800.000 forint perköltséggel.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése mellett a per megszüntetésére, a második perújítási kérelem jogerős elbírálásáig a másodfokú tárgyalás felfüggesztésére, az elsőfokon eljáró bíró elfogultságára, a perben eljáró szakértő személyével kapcsolatos kifogásokra, pártatlanságának hiányára alapított fellebbezési támadásokat alaptalannak tartotta, és az alperes e kifogásai folytán az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nem látott alapot.

Az eljáró szakértő szakértelmének és kompetenciájának hiányára, ebből következően az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára történt hivatkozást is tévesnek tartotta. Rámutatott arra, hogy a haltenyésztés folytán keletkezett ikra mennyiségére és az ebből előállítható kaviár mennyiségére és minőségére adandó szakvéleményhez - az alperes által sem vitatottan - a perben kirendelt szakértő a megkívánt szakértelemmel rendelkezett. A megtermelhető ikra mennyiségének megállapításához állatorvos szakértő kirendelésére nem volt szükség, ezért a bíróság dr.B.F. tanúkénti kihallgatására nem látott okot. Az alperes által a perbeli szakvélemény megállapításainak cáfolatára beszerzett ún. Asztrahányi szakértői véleményt előterjesztő szakértőnek a perbeli szakértőhöz hasonló a szakképzettsége. Ezt a szakvéleményt pedig az alperes elfogadta. Az ikra kinyeréséhez vezető folyamat megítélése nem igényel külön élelmiszer-biztonsági szakértelmet, a késztermék előállítási folyamatának a vizsgálata pedig nem élelmiszer technológiai szakkérdés. Ebben a körben az ún. A. szakvélemény teljes körű megállapításokat ad és azt az alperes elfogadta. A másodfokú eljárás során az alperes által becsatolt, dr.K.T. szakértőtől származó szakvélemény értékelésének a Pp. 235. §-ának (1) bekezdése szerint eljárási akadálya van, és az alperes korábban ilyen kérdésekkel kapcsolatos tényállításokat a perben nem is tett. Ez a szakvélemény, valamint az abban megfogalmazott tényállítások elfogadása sem érintené az ebben a perben releváns szakértői kérdéseket, esetlegesen csak a korábbi eljárásban lehetett volna jelentősége.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem igényel speciális kereskedelmi-pénzpiaci szakismereteket az a kérdés, hogy a felperes reálisan mekkora mennyiségű kaviárt és milyen áron tudott volna értékesíteni, és ezek milyen költséggel párosultak volna. Az ikrából előállított kaviár mennyisége nem könyvszakértői, hanem halászati kérdés. A kaviártermeléssel összefüggő reális volumenű termelés és bevétel hiányában a kárra, valamint annak számítási alapjaként figyelembe vehető tételekre könyvelési adat nem áll rendelkezésre. A káreseményt követően ténylegesen kinyert kaviár mennyisége csak a káreseményt túlélt halaktól származhatott. Halászati szakkérdés az, hogy a káresemény hiányában milyen mennyiségű kaviár tételezhető fel. Ebben a kérdésben az ún. A.

szakértő véleményéből és az E.&Y. szakértői jelentésből (a továbbiakban: „szakértői jelentés”) is arra lehet következtetni, hogy könyvelési adat hiányában az ikra mennyiségének meghatározásához haltenyésztési szakértelemre van szükség.

A kaviár árára a szakértő a beszerzett adatok és az alperes által csatolt „szakértői jelentés” mellékletei alapján – a megtakarított költségekre is kiterjedően – következtetett. Az ármeghatározás alapjául szolgáló számítási metodika megfelel a „szakértői jelentésben” is alkalmazott számítási technikának, és ez igaz a megtakarított költségek számbavételére is.

Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság az alperesnek az elmaradt haszon csúszására alapított érvelését. Kifejtette, hogy ha a károkozás 2006-ban nem következik be, akkor a felperes már a 2008-2011. években olyan bevételhez jutott volna, ami a költségekkel csökkentetten hasznót eredményezett volna. Ettől az alperes magatartása miatt elesett, és ezt nem pótolja a jövőben keletkező profit. Az elpusztult halak pótlására reális lehetőség nem volt, így a felperes terhére róható kárenyhítési kötelezettség elmulasztása nem állapítható meg.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az adójogi kérdéseknek a jogvita eldöntése szempontjából nincs jelentőségük, az ezzel kapcsolatos szakértői kompetencia hiányára az alperes sikerrel nem hivatkozhatott. Szükségtelennek tartotta az alperes által kért további könyvszakértői, pénzügyi és számviteli, valamint piacelemzési kérdésekkel foglalkozó szakértő kirendelését, és rámutatott arra, hogy a perbeli szakértő figyelemmel volt a belföldi és a nemzetközi piacon levő keresleti-kínálati viszonyokra és értékelte az ún. A. szakvéleményt, valamint az alperes által csatolt „szakértői jelentés” adatait is, mindezek alapján reális piacelemzést végzett. A kereskedelmi lehetőségek körében értékelte a szokásoknak megfelelően megkötött keretszerződéseket, és az élő szerződéses kapcsolatokra vonatkozó számlákat. Kifejtette, hogy a 2010-es év értékesítési adatai nem lehetnek az összehasonlítás alapjai, mert a 2010-es év kaviár mennyisége csak a 2006-os káreseményt túlélte, nőstény halaktól kinyert mennyiséget jelentette. Rámutatott arra is a másodfokú bíróság, hogy a felperes elmaradt hasznának megállapításakor a szakértő, de az alperes által csatolt „szakértői jelentés” is termelői árral kalkulált, így az önálló márkánév hiányának nincs jelentősége, az jelentős értékesítési többletárat eredményezett volna. Az alperesnek a kaviár nem megfelelő minőségére való hivatkozását a bíróság megalapozatlannak tartotta, ebben a körben a másodfokú eljárásban csatolt iratot a Pp. 235. §-a szerinti korlátok miatt nem vette figyelembe. Az alperesnek a biztosítási jogviszony hiányára történt hivatkozását is alaptalannak tartotta, és kifejtette, hogy annak nem a tevékenység magas kockázata az oka. Biztosítási szakértő kirendelése ezért indokolatlan volt.

A halállomány pótlása körében pedig kifejtette, hogy a káreseménykor elpusztult halak pótlására miért csak az előnevelt

korosztálynál volt lehetőség, azt pedig a felperes meg is tette. A kiesés azonban itt is kilenc hónap, a többi korosztálynál pedig 3-5 évvel lehet számolni.

Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság az alperesnek arra történt hivatkozását is, hogy a tevékenységnek nem volt kockázata. Egyetértett az elsőfokú bírósággal a szakértői vélemény alapján levont azzal a következtetéssel is, hogy a felperes bruttó és nettó árbevétel kiesése, valamint a fel nem merült költségek levonásával megállapított elmaradt haszna milyen összegű. Az elsőfokú bíróság által a bizonyítékok helyes mérlegelése alapján megállapított tényállást elfogadta és a megfelelő jogi indokolást tartalmazó elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása iránt az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Megítélése szerint a jogerős ítélet bizonyítékértékelése téves és jogszabálysértő, ezért a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére és a megállapított tényállás módosítására van alap. Álláspontja szerint a bíróságnak a Pp. 177. §-ának (1) bekezdéséből következően olyan szakértőt kellett volna kirendelnie, aki az ügyben jelentős tények és körülmények megállapításához megfelelő szakértelemmel rendelkezik. A bíróság által kirendelt dr.G. szakértő azonban nem rendelkezett szakértelemmel abban a kérdésben, hogy az ikra kinyerésének és feldolgozásának technológiája biztosítja-e a megfelelő minőségű kaviár készítését, de abban a kérdésben sem, hogy a kaviár előállítása igényel-e élelmiszer-biztonsági és élelmiszer technológiai ismereteket. Ebben a kérdésben K.T. szakértő véleményét a másodfokú bíróságnak értékelnie kellett volna, annak a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében foglalt eljárási akadálya nem volt. Álláspontja szerint az ügyben eljáró dr.G. szakértő a felperes irányába elfogult volt, a bíróság jogerős ítéletében pedig nem adta indokát annak, hogy az általa beszerzett nyelvész szakértő véleményét miért nem vette figyelembe, holott abból G. szakértő elfogultságára lehetett volna következtetni.

Rámutatott arra, hogy a szakértőnek a kaviár árára, az ármeghatározásának alapjául szolgáló számítási metodikájára tévesen hivatkozott a jogerős ítélet úgy, mintha az a szakértői jelentéssel azonos lenne. Az elmaradt haszon számításánál pedig az adójogi szabályoknak jelentőségük van, a jogerős ítélet álláspontja téves. A felperes számviteli nyilvántartásának is jelentősége lehet, ennek a vizsgálata azonban a perben elmaradt.

Sérelmezte, hogy a bíróság hivatkozott a felperes beruházásaira, holott erre a perben nincs adat, a keretszerződések pedig konkrét megrendeléseket nem takarnak. A kereskedelmi kapcsolatként megjelölt cégek vezetőinek tanúkénti kihallgatása ezért szükséges lett volna. A bíróságoknak a szakértői becslések helyett az értékesítésre vonatkozó konkrét tényadatokat és az értékesítés

kockázatait kellett volna figyelembe venniük. A kaviár minőségére adott szakértői véleményt is tévesnek tartotta és arra hivatkozott, hogy az általa becsatolt magánszakértői vélemények megkérdőjelezték a szakértői vélemény helyességét, de a bíróságok újabb szakértő kirendelését mégis mellőzték. Hivatkozott arra is, hogy a felperesnek 2010. október 1-je előtt érvényes engedélye nem volt a kaviár feldolgozásához, így jogszerűen forgalomba sem hozhatta. Értékesítési hálózata emiatt nem lehetett. A jogerős ítéletet mindezek miatt megalapozatlannak és jogszabálysértőnek tartotta. Eljárásjogi észrevételeket tett a felperes által előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem elbírálásával kapcsolatban és kérte a végrehajtás felfüggesztését.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Részletesen kitér arra, hogy az alperes felülvizsgálati kérelmének egyes pontjaiban állított jogszabálysértések miatt nem állapíthatók meg.

Az alperes előkészítő iratában a felülvizsgálati ellenkérelemre válaszolva a felülvizsgálati kérelmében foglaltakat fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes szerződésszegésből eredő kártérítést érvényesített, amely igényéből a korábbi perben a bíróság az elpusztult halak értékéből és a kapcsolódó költségekből álló, ténylegesen felmerült kár összegének a megtérítéséről rendelkezett, míg a jelen perben a felperes elmaradt haszon címén érvényesítette azt a kárigényét, amely nála amiatt eredményezett vagyonsökkenést, hogy az alperes szerződésszegése folytán a halászati tevékenysége alapján várható haszontól elesett.

A kár olyan hátrány, amely valakit valamely károsító esemény folytán a személyében, vagy a vagyonában ért. A felperes esetében a vagyonában beálló kárról van szó, amelyből a ténylegesen felmerült kára a korábbi jogerős ítélet alapján megtérült. A várható haszontól való elesése, mint további kár megtérítése iránti követelése érvényesíthető volt, ez a kár azonban csak olyan lehet, amely a jövőben biztosan gyarapította volna a vagyonát, és attól a károkozás miatt esett el. Ebben a körben a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte, az alperesnek pedig az eljárási szabályok folytán ellenbizonyítási lehetősége volt.

A korábbi perben hozott, és anyagi jogerővel bíró ítélet eldöntötte azt a kérdést, hogy az alperest kártérítési felelősség terheli és a ténylegesen felmerült károk megtérítésére köteles. Amiről nem dönthetett a jogerős ítélet az a most érvényesített, elmaradt

haszon kérdése, vagyis az, hogy a kaviár előállítását célzó halászati tevékenység során a halpusztulás miatt elmaradt a kaviártermelés, így a kaviár értékesítéséből a felperes nem jutott bevételhez, vagyis, bár reális esély lett volna ebből a vagyona gyarapítására, ettől elesett.

A felperes e kárigényének elbírálásához szükséges bizonyítást az elsőfokú bíróság lefolytatta, további, az alperes által kért különféle szakértői, valamint tanúbizonyításra nem volt szükség.

Alaptalanul állította az alperes a perben és a felülvizsgálati kérelmében is a bíróság által kirendelt dr.G.P. szakértő elfogultságát, amelyre - álláspontja szerint - az általa felkért nyelvész szakértő véleményéből is következtetni lehet. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság ezzel a kérdéssel nem foglalkozott. Az alperes felülvizsgálati támadása téves, mert a bíróság jogerős ítéletében foglalkozott az alperes által felvetett elfogultsági kérdéssel, ebben a körben értékelte a bizonyítékokat, és annak kellő indokát adta. A korábbi perből az alperes számára ismert volt a szakértő személye, a tevékenysége és a véleménye is, és bár erre a jogszabály (Pp. 178. §) lehetőséget biztosít, a szakértő kizárása iránti kérelmet nem nyújtott be. Az a hivatkozása pedig, hogy a nyelvész szakértő véleményéből szerzett tudomást a perszakértő elfogultságára, azért téves, mert a nyelvész szakvélemény nem bizonyíthatná az elfogultság tényét, legfeljebb igazolhatná, és nem ebből szerzett tudomást az alperes az állított elfogultságról, hanem ez legfeljebb alátámaszthatná azt a számára. Nem az elfogultság, hanem a szakvélemény jutott később az alperes tudomására, ami viszont tényszerűen és tartalmilag nem támasztja alá a szakértő elfogultságát. A jogerős ítélet bizonyítékértékelése nem téves, a perbeli szakvélemény elfogadása, a szakértő személyét érintő állítás miatt nem jogszabálysértő.

Téves az alperesnek a Pp. 177. §-ának (1) bekezdésében foglalt eljárási szabály megsértésére való hivatkozása is. A bíróság e jogszabály alapján rendelte ki eseti szakértőként dr.G.P-t, aki a per eldöntése szempontjából lényeges kérdésekben megfelelő kompetenciával rendelkezett. Az alperes a perben az általa beszerzett „szakértői jelentést”, valamint az ún. A. szakvéleményt terjesztette elő konkrét és tényleges ellenbizonyításként, majd a másodfokú eljárásban a K-féle szakvéleményt. Az elsőfokú eljárásban általa beszerzett két szakvéleményről helyesen állapította meg a másodfokú bíróság, hogy azok ismeretében, azokat felhasználva, azokra reagálva nyilatkozott dr.G. szakértő a szakvéleményei kiegészítésében (20., 31., 45. sorszám), és kiemelendő, hogy a lényeges tények tekintetében az említett két bizonyíték nem tért el, illetőleg nem is gyengítette, azaz nem tette aggályossá a perszakértő véleményét. Dr.G. szakértő a döntés szempontjából lényeges kérdésekben kompetens volt akkor is, ha egyes, főleg élelmiszer-biztonsági és élelmiszer technológiai, valamint kereskedelmi kérdéseket az alperes - tévesen - más területre tartozónak tekintett. A perszakértő kifejezetten rendelkezett

szakértelemmel az ikra kinyerésének, a kaviár mennyiségének és minőségének, a feldolgozásának a megítéléséhez szükséges kérdésekben, amelyeket az alperes által beszerzett ún. A. szakvélemény jól alátámasztott. Az élelmiszer-biztonsági és élelmiszer technológiai kérdésekben a perszakértő kompetens volt a vélemény előterjesztésére; olyan állítás alappal nem tehető, hogy az A. szakértő erről a kérdésről többet tud, így az ő véleménye a hiteles. A vélemények általános leírása ugyanis azonos, az A. szakértő pedig a perbeli viszonyokat nem ismerte, az ottani körülményeket említette, a perszakértő viszont látta és vizsgálta a perbeli körülményeket. A szükséges írásbeli dokumentációval a felperes rendelkezett, és azokat a szakértő értékelte. A másodfokú eljárásban csatolt K-féle szakvélemény megállapításainak értékelése körében pedig a jogerős ítélet helyesen hivatkozott a Pp. 235. §-ában foglaltakra. Ez a szakvélemény a jogszabálysértés kimutatására nem volt alkalmas. Az alperes ebben a körben az elsőfokú eljárásban nem tett előadást, az ellenbizonyítás lehetőségével nem élt, új tények állítására, új bizonyítékok előadására így a másodfokú eljárásban már nem kerülhetett sor. Ez a szakvélemény - még ha tartalmilag figyelembe is vehető lenne - az abban foglaltak a perben releváns tények körében érdektelenek, vagy súlytalanok.

Az ikrából kinyerhető kaviár mennyisége, az értékesítés lehetősége és a kaviár ára a perszakértői vélemény alapján bizonyított. A korábbi per anyagából ismert az elpusztult halak mennyisége, az ivarérettség kérdése, az ikratermelés ideje is, az pedig, hogy a piacon a kaviár iránt kereslet van és reális eladási lehetőség, az ugyancsak a szakértői véleményből és az egyéb bizonyítékokból megállapítható. A kaviár ára ismert, ezekben a kérdésekben a szakértői vélemény és az alperes által beszerzett szakértői vélemények nem is térnek el. A megtakarított költségek pedig ahhoz képest értelmezendők, hogy ezek a bevételt csökkentik. A lényegyet illetően ebben a kérdésben sincs ellentét a szakértői jelentés és a perszakértő véleménye között. Erre alaptalanul hivatkozott az alperes súlyos „gondatlanságot” és iratellenességet állítva. A perszakértő minden felmerülő költséget kidolgozott és értékelt. Ebben a körben megemlítendő az is, hogy a felperes jelentős fejlesztéseket hajtott végre a káresemény utáni években, a beruházásai a per anyagából megismerhetők. A termelés feltétele tehát objektíve is megvolt a felperes számára. Az alperes ellentétes tényállítása téves.

Az adózási szabályok az elmaradt haszon számításánál figyelmen kívül maradnak, mert az adójogviszony a károkozón és a károsulton kívüli, és csak akkor jöhet szóba, ha van bevétel, illetőleg azt a kártérítés pótolja. A változó adózási szabályoknak az alperes szerinti figyelembe vétele nem értelmezhető, adójogi kérdésekkel foglalkozó szakértő kirendelése pedig szükségtelen lett volna. A számviteli nyilvántartásokkal kapcsolatban csak egyetlen, esetleg számvitelre tartozó kérdés jöhetett volna szóba, mégpedig az elmaradt haszon kiindulási alapjaként az, hogy mennyi volt a

káreseménykor elpusztult nőtény hal. Ez a kérdés azonban a jelenlegi perben már meghaladott.

Az alperesnek a jövőre szóló értékesítési lehetőségekkel, a szerződések hiányával foglalkozó fejtegetésével kapcsolatban az a sajátos helyzet értékelendő, hogy az alperes olyan konkrét értékesítési adatokat várt a felperestől, amelyek azért nem lehetségesek, mert az alperes hibájából a káresemény bekövetkezett. A felperes azért nem jelenhetett meg a piacon jelentős eladóként, mert a halállománya elpusztult. A perben igazolta, hogy a halpusztulás nélkül potenciális, jelentős értékesítő lett volna, a keresleti piac és a reális értékesítési lehetőség az előállított kaviár igazolt minősége mellett a perben bizonyított. Az előadott körülmények miatt az alperes által megkívánt kereskedelmi hálózat létének igazolása jogilag nem várható el. A felperes a károkozás miatt nem alakíthatott ki olyan márkanevet, amely az eladási árakat megemelte volna, a károkozás éppen ennek a lehetőségét vette el. A szakértő azonban nem is a márkához kapcsolódó magasabb árakkal számolt, így az alperes felvetésének nincs jelentősége. A kaviár minőségével kapcsolatban az a lényeges kérdés, hogy a felperes számára minden feltétel adott volt ahhoz, hogy megfelelő minőséget termeljen. Ellenkezőjének a bizonyítására az alperes által előadottak nem alkalmasak.

Az ikra feldolgozásával és a kaviár készítésével kapcsolatos engedélyek hiányára is alaptalanul hivatkozott az alperes, mert amihez engedélyre volt szükség, az a felperes rendelkezésére állt. A jogerős ítélet indokai helytállóak.

A per eldöntése szempontjából közömbös a F.C. Bt. kültagja ellen indult büntetőeljárás ténye, a felülvizsgálati kérelemben tett eljárási észrevételek pedig a jogerős ítélet jogszabálysértő voltának megállapítására nem alkalmasak.

Az alperesnek a jogerős ítélet megalapozatlanságára, a tényállás feltáratlan voltára és a bizonyítékok téves mérlegelésére alapított felülvizsgálati támadása nem alapos. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következően a Kúria csak azt vizsgálhatja, hogy a bizonyítékok értékelésében kirívóan súlyos hiba történt-e, illetőleg elmaradt-e olyan, a felek által kért bizonyítás, amelyre a tényállás megállapításához szükség lett volna. Miután a perbeli szakvélemény még csak aggályossá sem vált, nem volt szükség arra, hogy a bíróság más szakterületen működő szakértők véleményét beszerezze. A bizonyítékok körében pedig arra nincs lehetőség, hogy a Kúria a bizonyítékokat újból mérlegelje, illetőleg felülmérlegelje. A mérlegelés az első- és a másodfokú bíróságok joga.

Miután a bíróságok a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges körben feltárták, a bizonyítékokat a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint helyesen mérlegelték, abban jogszabálysértés nincs, ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott 78.

*§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati
eljárási költségének a megfizetésére.*

Budapest, 2012. február 1.

*Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Besenyeiné dr. Varga
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró*

A kiadmány hitelével:

*kúriai tisztviselő
HM*